

UZASADNIENIE

wyroku w całości

Zaskarżonym wyrokiem z 29.04.2021 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, po rozpoznaniu sprawy o sygn. akt X U 573/19 wnioskodawcy M. S. przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Ł. o ustalenie stopnia niepełnosprawności w związku z odwołaniem od orzeczenia z 3.04.2019 r. znak (...). (...). (...).2019, oddalił odwołanie.

Sąd Rejonowy oparł powyższe rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

M. S., urodz. (...), legitymował się orzeczeniem zaliczającym do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności wydanym na okres do 31.08.2018 r. W dniu 7.09.2018 r. wnioskodawca złożył wniosek o ponowne orzeczenie stopnia niepełnosprawności.

W dniu 3.04.2019 r. (...) wydał zaskarżone orzeczenie w rezultacie, którego M. S. został zaliczony do lekkiego stopnia niepełnosprawności z symbolem przyczyny niepełnosprawności 05-R, 10-N, 06-N na stałe.

U wnioskodawcy rozpoznano zespół zależności alkoholowej (w wywiadzie), zespół psychoorganiczny i padaczkę objawową.

W badaniu neurologicznym stwierdzono mowę niewyraźną i trudny kontakt logiczny. W zakresie kończyn górnych nie stwierdzono drżeń i ruchów mimowolnych, stwierdzono ułożenie kończyn swobodne, napięcie mięśni symetryczne i prawidłowe. Stwierdzono dyskretny niedowład prawej kończyny górnej. Odruchy głębokie umiarkowane równe, nie występują odruchy patologiczne, zborność zachowana, czucie powierzchniowe prawidłowe. Nie występują u wnioskodawcy zaniki mięśniowe, ułożenie kończyn jest swobodne.

Z punktu widzenia neurologa wnioskodawca jest osobą niepełnosprawną w stopniu lekkim. Niepełnosprawność ma charakter stały. Wnioskodawca nie wymaga korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji przez do rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych, świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, pozarządowej oraz inne placówki. Nie wymaga także konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Ze względu na stan zdrowia wnioskodawca posiada ograniczenia w zatrudnieniu. P. jest ciężka praca fizyczna, na wysokości, przy maszynach w ruchu.

U wnioskodawcy rozpoznaje się zespół psychoorganiczny z zaburzeniami funkcji poznawczych oraz z zaburzeniami osobowości, stan po udarze mózgu, zespół uzależnienia od alkoholu w okolicznościach niezachowywania abstynencji, padaczkę objawową.

Z punktu widzenia psychiatry wnioskodawca jest osobą niepełnosprawną w stopniu lekkim, tj. o naruszeniu sprawności organizmu powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną. Wnioskodawca jest zdolny do pracy na otwartym rynku pracy, z ograniczeniami związanymi z padaczką.

Symbolem przyczyny niepełnosprawności wnioskodawcy jest 02-P 06-E 10-N, ustalony stopień niepełnosprawności ma charakter trwały. Wnioskodawca nie wymaga korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych, świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, pozarządowej oraz inne placówki, ani nie wymaga konieczności

stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Badaniem neuropsychologicznym u wnioskodawcy stwierdzono osłabienie sprawności procesów poznawczych i czynności wykonawczych świadczące o zmianach organicznych w mózgu, powstałych na skutek nadużywania alkoholu, aktualnie w niewielkim stopniu zakłócające codzienne funkcjonowanie. Na skutek tych zmian i aktualnej sytuacji życiowej występują u wnioskodawcy wzmożone reakcje emocjonalne. Stopień nasilenia zaburzeń w funkcjonowaniu poznawczym i emocjonalnym nie kwalifikuje wnioskodawcy do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym.

Wynik przeprowadzonych testów u wnioskodawcy wskazuje na osłabienie bezpośredniej pamięci wzrokowej i koncentracji uwagi; spowolnienie psychoruchowe, osłabioną plastyczność procesów intelektualnych, osłabioną orientację na płaszczyźnie; wzmożoną męczliwość; cechy obniżonego krytycyzmu. Zmiany te wskazują na zmiany organiczne o.u.n. na poziomie łagodnych zaburzeń poznawczych. Wnioskodawca jest na tyle sprawny psychologicznie, że nie wymaga pomocy innych osób w codziennych czynnościach. Występujące choroby zakłócają jego funkcjonowanie, powodują ograniczenia, jednak nie jest to stopień zaburzeń, który pozwala zakwalifikować go do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Z punktu widzenia specjalisty w dziedzinie medycyny pracy i neurologii wnioskodawca przy uwzględnieniu wszystkich jego schorzeń jest osobą niepełnosprawną w stopniu lekkim, niepełnosprawność ta ma charakter stały. Ustalony stopień niepełnosprawności oznaczony jest symbolem 02-P, 06-E, 10-N. Wnioskodawca wymaga korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji przez do rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych, świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, pozarządowej oraz inne placówki, natomiast nie wymaga konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Wnioskodawca jest zdolny do pracy na otwartym rynku pracy, z ograniczeniami związanymi z padaczką tj. pracy na wysokości, przy maszynach w ruchu, pracy nocnej, prowadzenia pojazdów mechanicznych, pracy przy otwartym źródle ognia, prądu.

Sąd Rejonowy ustalił stan faktyczny na podstawie powołanych dokumentów znajdujących się w aktach sprawy i aktach (...), których prawdziwości i wiarygodności strony nie kwestionowały, oraz opinii biegłych lekarzy neurologa, neuropsychologa, psychiatry i lekarza chorób wewnętrznych mającego specjalizację w dziedzinie medycyny pracy i neurologii. Według Sądu I instancji wnioski opinii biegłych były zgodne i kwalifikowały wnioskodawcę do lekkiego stopnia niepełnosprawności na stałe. Jednocześnie Sąd Rejonowy zaznaczył, że opinie zostały doręczone stronom ze zobowiązaniem do wypowiedzenia się odnośnie opinii, zgłoszenia zarzutów i wniosków, pod rygorem uznania opinii za niekwestionowane.

Sąd Rejonowy wskazał, że pełnomocnik wnioskodawcy złożył pisemne zastrzeżenia do opinii biegłych neuropsychologa, psychiatry i specjalisty w dziedzinie medycyny pracy, kwestionując zasadność i trafność oceny biegłych odmawiających uznania wnioskodawcy za osobę niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym, a odnośnie opinii biegłych psychiatry i specjalisty w dziedzinie medycyny pracy dodatkowo zarzucił, że biegli ci wydali opinie wyłącznie w oparciu o akta sprawy bez bezpośredniego badania wnioskodawcy.

Uwzględniając wnioski pełnomocnika wnioskodawcy Sąd Rejonowy dopuścił dowód z pisemnej opinii uzupełniającej biegłych – w przypadku biegłego psychiatry i biegłego w dziedzinie medycyny pracy przy uwzględnieniu wyników osobiście przeprowadzonego badania. W ocenie Sądu I instancji w opiniach uzupełniających biegli w sposób jasny i czytelny odnieśli się do pytań pełnomocnika wnioskodawcy, szczegółowo wyjaśniając powody dla których wnioskodawca nie kwalifikuje się do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Sąd Rejonowy zaznaczył, że ostatecznie biegli całkowicie podtrzymali wnioski z opinii głównej, natomiast pełnomocnik wnioskodawcy po złożeniu przez w/w biegłych opinii uzupełniających nie zgłaszał dalszych zastrzeżeń do opinii tych biegłych.

Sąd I instancji podkreślił, że dowód z opinii biegłych podlega ocenie Sądu przy zastosowaniu art. 233 §1 k.p.c., na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków. Biorąc pod uwagę w/w kryteria Sąd Rejonowy uznał, że przeprowadzone w sprawie dowody z opinii biegłych sądowych są w pełni przydatne dla ustalenia stanu faktycznego sprawy, akcentując, że swoje twierdzenia biegli oparli nie tylko na bezpośrednim badaniu wnioskodawcy, ale także na dokumentacji lekarskiej zawartej w aktach sprawy. Zdaniem Sądu I instancji wnioski opinii zostały prawidłowo omówione, są jasne i precyzyjne. Sąd Rejonowy uznał, że końcowe stanowiska biegłych zostały szczegółowo, przekonująco i logicznie uzasadnione, przedstawione konkluzje są kategoryczne, a ich uzasadnienie przedstawiono w sposób przystępny i zrozumiały.

Sąd Rejonowy stwierdził, że wniosek o przesłuchanie świadków i wnioskodawcy zgłoszonych na okoliczność funkcjonowania wnioskodawcy podlegał pominięciu, albowiem biegli wydali swoje opinie także w oparciu o badania przedmiotowe wnioskodawcy i uzyskany od niego wywiad, wobec czego zdaniem Sądu meriti słuchanie świadków i strony na temat funkcjonowania wnioskodawcy jest zbędne skoro informacje te były już analizowane przez biegłych. Ponadto Sąd Rejonowy podkreślił, że w przedmiocie zakwalifikowania wnioskodawcy do jednego z trzech stopni niepełnosprawności mogą ostatecznie wypowiedzieć się tylko biegli lekarze dysponujący wiadomościami specjalnymi. Sąd I instancji zaznaczył też, że dowód z opinii biegłego z uwagi na składnik w postaci wiadomości specjalnych jest dowodem tego rodzaju, że nie może być zastąpiony żadną inną czynnością dowodową.

W ocenie Sądu Rejonowego odwołanie jest niezasadne i podlega oddaleniu.

Sąd I instancji wyjaśnił, że podstawę rozstrzygnięcia stanowi regulacja zawarta w ustawie z 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 573 ze zm.), wskazując, że zgodnie z art. 3 ust. 1 tej ustawy, ustala się trzy stopnie niepełnosprawności, które stosuje się do realizacji celów określonych ustawą: znaczny, umiarkowany i lekki. Ustawa definiuje także wspomniane rodzaje stopni niepełnosprawności. Do znacznego stopnia niepełnosprawności zaliczono osoby mające naruszoną sprawność organizmu, niezdolne do pracy albo zdolne do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagające, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji (art. 4 ust. 1 ustawy). Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności ustawodawca zaliczył osoby z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolne do pracy albo zdolne do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagające czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych (art. 4 ust. 2 ustawy). Natomiast do lekkiego stopnia niepełnosprawności zaliczono osoby o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mające ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne (art. 4 ust. 3 ustawy). W art. 4 ust. 4 ustawy, wskazano nadto, że ograniczona możliwość samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie, bez pomocy innych osób, podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się, komunikację i komunikowanie się.

Dalej Sąd Rejonowy wskazał, że przepisy §§ 29-31 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 15.07.2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopni niepełnosprawności (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 857 ze zm.) określają standardy w zakresie kwalifikowania do poszczególnych stopni niepełnosprawności. I tak, standardy w zakresie kwalifikowania do znacznego stopnia niepełnosprawności zawierają kryteria określające skutki naruszenia sprawności organizmu powodujące: 1) niezdolność do pracy - co oznacza całkowitą niezdolność do wykonywania pracy zarobkowej z powodu fizycznego, psychicznego lub umysłowego naruszenia sprawności organizmu; 2) konieczność sprawowania opieki - co oznacza całkowitą zależność osoby od otoczenia, polegającą na pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwiania kontaktów ze środowiskiem; 3) konieczność udzielania pomocy, w tym również w pełnieniu ról społecznych - co oznacza zależność osoby od otoczenia, polegającą na udzieleniu wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w

prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych (§29 ust. 1 rozporządzenia). Przez długotrwałą opiekę i pomoc w pełnieniu ról społecznych rozumie się przy tym konieczność jej sprawowania przez okres powyżej 12 miesięcy w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 i 3 (§ 29 ust. 2 rozporządzenia). Standardy w zakresie kwalifikowania do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zawierają kryteria określające naruszenie sprawności organizmu powodujące: 1) czasową pomoc w pełnieniu ról społecznych, co oznacza konieczność udzielenia pomocy, o której mowa w §29 ust. 1 pkt 3, w okresach wynikających ze stanu zdrowia; 2) częściową pomoc w pełnieniu ról społecznych, co oznacza wystąpienie co najmniej jednej okoliczności, o których mowa w §29 ust. 1 pkt 3 (§ 30 rozporządzenia).

Sąd Rejonowy wskazał, że w n/n sprawie wnioskodawca odwołał się od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w zakresie ustalonego stopnia niepełnosprawności wnosząc o zakwalifikowanie go do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Sąd I instancji opierając się na przeprowadzonych w sprawie opiniach biegłych lekarzy uznał, że nie można zgodzić się z postawioną przez odwołującego tezą, że stan zdrowia kwalifikuje go do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, ponieważ do ustalenia tego stopnia niepełnosprawności nie jest wystarczające występowanie u ubezpieczonego schorzeń, na które cierpi.

Sąd Rejonowy wyjaśnił, że zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych umiarkowany stopień niepełnosprawności stwierdza się u osoby z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Według Sądu I instancji w świetle zgromadzonego materiału dowodowego stwierdzone u wnioskodawcy schorzenia stanowią o lekkim stopniu niepełnosprawności na stałe i nie ma podstawy do zaliczenia ubezpieczonego do wyższego stopnia niepełnosprawności niż ten, jaki określony został w orzeczeniu (...).

W efekcie Sąd Rejonowy na podstawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca, będąc reprezentowanym przez adwokata, zaskarżając w całości przedmiotowe orzeczenie, któremu zarzucił naruszenie:

1. przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 227 k.p.c. w zw. z art. 235 (2) §1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 162 k.p.c. poprzez pominięcie zgłoszonych wniosków dowodowych o przesłuchanie w charakterze świadków P. S. i E. B. oraz wnioskodawcy M. S., jako nie mających znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, w sytuacji gdy osoby te posiadają wiedzę, jak wygląda codzienne funkcjonowanie wnioskodawcy, w jakich czynnościach wymaga pomocy i wsparcia, a tym samym posiadane przez nich informacje mają istotne znaczenie dla kompleksowej oceny stanu zdrowia wnioskodawcy oraz jego możliwości co do podjęcia zatrudnienia w ramach otwartego rynku pracy oraz tego czy wymaga pomocy i wsparcia w czynnościach dnia codziennego;
2. przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 §1 k.p.c. poprzez bezzasadne ustalenie faktów, że wnioskodawca legitymuje się jedynie lekkim stopniem niepełnosprawności w sytuacji, gdy padaczka, obniżenie koncentracji uwagi czy wzmożona męczliwość oraz zaburzenia funkcji poznawczych wyłączają wnioskodawcę jako osobę mogącą podjąć zatrudnienie w ramach otwartego rynku pracy, zaś powyższe uchybienie skutkowało oddaleniem odwołania.

W konkluzji do tak sformułowanych zarzutów apelacyjnych skarżący wniósł o zmianę zakwestionowanego wyroku poprzez ustalenie, że wnioskodawca legitymuje się umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Pozwany nie zajął stanowiska w sprawie apelacji wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja podlega oddaleniu, jako pozbawiona uzasadnionych podstaw.

Wyrok został wydany na posiedzeniu niejawnym na podstawie art. 374 k.p.c.

Zdaniem Sądu II instancji orzeczenie Sądu Rejonowego jest prawidłowe i znajduje oparcie zarówno w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, jak i w obowiązujących przepisach prawa.

Sąd Okręgowy w pełni aprobuje ustalenia faktyczne Sądu I instancji i przyjmuje je jako własne, jednocześnie uznając, że nie ma potrzeby powielania ich w tym miejscu (por. np. orzeczenie SN z 10.11.1998 r., III CKN 792/98, OSNC 1999/4/83). Ponadto Sąd II instancji w całości podziela też wywoły prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nie znajdując żadnych podstaw do jego zmiany.

Z uwagi na przedmiot sporu wstępnie wskazać jednak należy, że stosownie do treści art. 4 ust. 1, 2 i 3 ustawy z 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (j.t.: Dz.U. z 2021 r., poz. 573 ze zm.), do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji; do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych; a do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zaliczyć można zatem osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Standardy w zakresie kwalifikowania oraz postępowania dotyczącego orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności określone zostały w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 15.07.2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (j.t. Dz.U. z 2021 r., poz. 857 ze zm.). Zgodnie z § 30 rozporządzenia, standardy w zakresie kwalifikowania do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zawierają kryteria określające naruszenie sprawności organizmu powodujące:

- 1) czasową pomoc w pełnieniu ról społecznych, co oznacza konieczność udzielenia pomocy, o której mowa w § 29 ust. 1 pkt 3, w okresach wynikających ze stanu zdrowia;
- 2) częściową pomoc w pełnieniu ról społecznych, co oznacza wystąpienie co najmniej jednej okoliczności, o których mowa w § 29 ust. 1 pkt 3.

Stosownie do treści § 29 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia, konieczność udzielania pomocy, w tym również w pełnieniu ról społecznych, oznacza zależność osoby od otoczenia, polegającą na udzieleniu wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych.

W realiach badanej sprawy, zdaniem Sądu II instancji, niewątpliwie jest zatem, że ocena stopnia niepełnosprawności wnioskodawcy, to jest ocena jego stanu zdrowia oraz niezdolności do pracy bądź ograniczonej zdolności do pracy (wyłącznie w warunkach pracy chronionej) nadto ewentualnej konieczności zapewnienia mu w celu pełnienia ról

społecznych, częściowej albo czasowej pomocy innych osób, wymaga wiadomości specjalnych i musi znaleźć oparcie w dowodzie z opinii biegłego, nie zaś tylko w subiektywnym odczuciu zainteresowanego rozstrzygnięciem strony.

Należy podkreślić, że kwestie oceny stanu zdrowia i w konsekwencji zdolności do pracy należą do sfery faktów, wymagających wiadomości specjalnych – wiedzy medycznej. Ustalenia w tym zakresie mogą być zatem dokonane wyłącznie na podstawie opinii biegłych, którzy taką wiedzę specjalną posiadają. Zgodnie bowiem z art. 278 § 1 k.p.c. dopuszczenie dowodu z opinii biegłego następuje w wypadkach, gdy dla rozstrzygnięcia sprawy wymagane są wiadomości „specjalne”. Z powyższego wynika, że dopuszczenie dowodu z opinii biegłego następuje zawsze wtedy, gdy dla rozstrzygnięcia sprawy potrzebne są wiadomości wykraczające poza zakres wiadomości przeciętnej osoby posiadającej ogólne wykształcenie. Biegłym może być natomiast jedynie taka osoba, która posiada wskazane wiadomości potrzebne do wydania opinii i daje rękojmię należytego wykonania czynności biegłego.

W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy prawidłowo zatem dopuścił dowód z opinii biegłych neurologa, neuropsychologa, psychiatry i lekarza chorób wewnętrznych mającego specjalizację w dziedzinie medycyny pracy i neurologii. W ocenie Sądu II instancji sąd meriti na podstawie opinii wymienionych biegłych poczynił bezbłędne ustalenia w zakresie stanu zdrowia wnioskodawcy oraz ustalenia jego zdolności do pracy. Wskazani biegli zgodnie stwierdzili, że ze względu na stan zdrowia – posiadane schorzenia - odwołującego cechuje lekki stopień niepełnosprawności na stałe zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 15.07.2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 857 ze zm.). Zauważyć należy, że biegli bezpośrednio odnieśli się do rozpoznanych u wnioskodawcy schorzeń i szczegółowo, spójnie oraz logicznie przedstawili wnioski końcowe. Sąd Okręgowy w całości przy tym aprobuje stanowisko Sądu Rejonowego, że w opiniach uzupełniających biegły psychiatra i biegły w dziedzinie medycyny pracy w sposób wyczerpujący odnieśli się do pytań pełnomocnika wnioskodawcy, szczegółowo wyjaśniając przyczyny wykluczające możliwość zakwalifikowania wnioskodawcy do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i logicznie uzasadnili dlaczego całkowicie podtrzymali ostateczne wnioski z opinii głównej. Pełnomocnik wnioskodawcy po złożeniu przez w/w biegłych opinii uzupełniających dalszych zastrzeżeń do opinii tych biegłych nie zgłaszał. Uznać zatem należy, że w rozpoznawanej sprawie wszyscy biegli w sposób logiczny i przekonujący uzasadnili swoje stanowisko, wyraźnie stwierdzając, że u wnioskodawcy występuje lekki stopień niepełnosprawności. Biegli uznali, że dolegliwości, na które cierpi wnioskodawca niewątpliwie utrudniają codzienne funkcjonowanie, ale nie powodują niezdolności do pracy albo zdolności do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej.

Wobec powyższego, wbrew zarzutom apelacji, wnioskodawca nie spełnia przesłanek kwalifikujących go do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wymagającej czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Powyższe świadczy o tym, że wnioskodawca jedynie w sposób subiektywny, odmiennie niż biegli specjaliści ocenia swój stan zdrowia, co, według Sądu Okręgowego, nie daje jednak podstaw do ustalenia umiarkowanego stopnia jego niepełnosprawności.

Mając na uwadze argumentację autora apelacji, Sąd Okręgowy zważył, że zgodnie z art. 233 §1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Sąd dokonuje oceny wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych dowodów, mających znaczenie dla ich mocy i wiarygodności (tak np. Sąd Najwyższy w orzeczeniu z 11.07.2002 r., IV CKN 1218/00, niepubl). Ramy swobodnej oceny dowodów są określone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnym poziomem świadomości prawnej, według których Sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (tak Sąd Najwyższy w licznych orzeczeniach, np. z 19.06.2001 r., II UKN 423/00, OSNP 2003/5/137).

Przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona tylko wtedy, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub, gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych (por. postanowienie z 11.01.2001 r., I CKN 1072/99, Prok. i Pr. 2001 r. Nr 5, poz. 33, postanowienie z 17.05.2000 r., I CKN 1114/99, wyrok z 14.01.2000 r., I CKN 1169/99, OSNC 2000 r. Nr 7 - 8, poz. 139).

Sąd II instancji zważył, że opinia biegłych, jak każdy dowód podlega swobodnej, lecz nie dowolnej, ocenie Sądu zgodnie z regułami art. 233 §1 k.p.c., ale to co odróżnia sędziowską ocenę dowodu z opinii biegłego to szczególne dla tego dowodu kryteria tej oceny, tj.: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, a także zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej (zob. wyrok SN z 15.11.2002 r., V CKN 1354/00, L.).

W ramach przyznanej swobody w ocenie dowodów – art. 233 k.p.c., sąd I instancji powinien zbadać wiarygodność i moc dowodu z opinii biegłego sądowego dokonując oceny tego dowodu według własnego przekonania i na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału (wyrok SN z 30.10.2003 r., IV CK 138/02, L.).

Niemniej jednak sama polemika z opinią biegłego nie uzasadnia zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. (wyrok SN z 9.01.2002 r., II UKN 708/00, L.).

Dla obalenia twierdzeń biegłego specjalisty nie wystarcza bowiem przeświadczenie strony, że fakty wyglądają inaczej, lecz koniecznym jest również rzeczowe wykazanie, iż wystawiona przez biegłego opinia jest niespójna bądź merytorycznie błędna.

Dowód z opinii biegłych jest przeprowadzony prawidłowo, jeżeli sądy uzyskały od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania, a tylko brak w opinii fachowego uzasadnienia wniosków końcowych, uniemożliwia prawidłową ocenę jej mocy dowodowej (wyrok SN z 30.06.2000 r., II UKN 617/99, OSNAPiUS 2002/1/26). Dowód z opinii biegłego ma Sądowi dostarczyć wiedzy niezbędnej dla właściwej oceny materiału procesowego przedstawionego przez strony (w tym zwłaszcza innych dowodów) z perspektywy odpowiedniej dziedziny. Ponadto dowód z opinii biegłego sądowego ma charakter szczególny, gdyż zasadniczo nie służy ustalaniu okoliczności faktycznych, lecz ich ocenie przez pryzmat wiadomości specjalnych. Do dokonywania wszelkich ustaleń w procesie powołany jest sąd, a nie biegły (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 20.01.2015 r., V CSK 254/14, niepubl.). Zadaniem biegłego jest naświetlenie wyjaśnianych okoliczności z punktu widzenia wiadomości specjalnych przy uwzględnieniu zebranego w toku procesu i udostępnionego materiału dowodowego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 11.07.1969 r., I CR 140/69, OSNCP 1970, Nr 5, poz. 85). Niekiedy jednak samo dokonanie ustaleń faktycznych wymaga dysponowania wiedzą specjalistyczną oraz doświadczeniem w danej dziedzinie i może uzasadniać zasięgnięcie opinii biegłego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 20.06.1984 r., II CR 197/84, OSNCP 1985 nr 2-3, poz. 37).

Rzecz jasna, w przypadku dowodu z opinii biegłych Sąd nie dokonuje oceny tego dowodu w takim zakresie, w jakim wkraczałby w kompetencje merytoryczne biegłego. Sądowa ocena dowodu z opinii biegłego polega w pierwszej kolejności na kontroli kompletności wynikających z materiału procesowego przesłanek, jakie biegły powinien wziąć pod uwagę przedstawiając swoją opinię, a także spójności logicznej i przejrzystości wywodu oraz zgodności wniosków opinii z zasadami logiki oraz doświadczenia życiowego.

Zdaniem Sądu Okręgowego, postępowanie dowodowe przeprowadzone przez Sąd Rejonowy nie nasuwa żadnych zastrzeżeń co do jego poprawności. Dokonana przez sąd meriti ocena zgromadzonego materiału dowodowego także przeprowadzona została z należyтым uwzględnieniem zasad określonych w art. 233 §1 k.p.c. i jako taka również nie nasuwa jakichkolwiek zastrzeżeń, czy wątpliwości. Sąd I instancji bezbłędnie rozważył cały zebrany w sprawie materiał dowodowy i na jego podstawie trafnie wywiódł, że wnioskodawca jest osobą niepełnosprawną w stopniu lekkim na stałe, nie zaś umiarkowanym. W ocenie Sądu II instancji brak jakichkolwiek podstaw do kwestionowania wniosków Sądu Rejonowego opartych na opiniach powołanych biegłych i stwierdzenia, że nie odzwierciedlały one

stanu zdrowia wnioskodawcy oraz jego zdolności do podjęcia pracy i samodzielnej egzystencji. Sąd Rejonowy bezbłędnie zaaprobował opinie biegłych na podstawie właściwych dla ich przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłych, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania i stanowczości wyrażonych w nich wniosków. Pogląd ten, wyrażony przez Sąd I instancji, Sąd Okręgowy w pełni podziela. Również w ocenie Sądu II instancji opinie sporządzone przez biegłych są bowiem pełne, rzetelne i spełniają wszystkie wymagania stawiane opiniom przez ustawę.

Zdaniem Sądu Okręgowego całkowicie chybionym okazał się pierwszy zarzut apelacyjny dotyczący naruszenia przepisów postępowania, a mianowicie art. 227 k.p.c. w zw. z art. 235 (2) §1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 162 k.p.c. poprzez pominięcie zgłoszonych wniosków dowodowych o przesłuchanie w charakterze świadków P. S. i E. B. oraz wnioskodawcy M. S., na okoliczność ustalenia jak wygląda codzienne funkcjonowanie wnioskodawcy, w jakich czynnościach wymaga on pomocy i wsparcia, które to informacje mają istotne znaczenie dla kompleksowej oceny stanu zdrowia wnioskodawcy oraz jego możliwości co do podjęcia zatrudnienia w ramach otwartego rynku pracy oraz tego, czy wymaga pomocy i wsparcia w czynnościach dnia codziennego.

Z uwagi na przytoczoną w uzasadnieniu apelacji argumentację odnośnie w/w zarzutu, Sąd II instancji zważył, że pomimo tego, że opinia biegłych jest oparta na wiadomościach specjalnych, to oczywiście podlega ona ocenie Sądu na podstawie całego zebranego w sprawie materiału. Oznacza to, że na tle tego materiału, konieczne jest stwierdzenie, czy biegły w swojej opinii ustosunkował się do wynikających z innych dowodów faktów mogących stanowić podstawę ocen w opinii zawartych oraz czy opierając się na tym materiale w sposób logiczny i jasny, przedstawia tok rozumowania prowadzący do sformułowanych w niej wniosków.

W tym zatem kontekście, zdaniem Sądu II instancji, należy stwierdzić, że w realiach badanej sprawy biegli nie tylko dysponowali dokumentacją medyczną leczenia wnioskodawcy, która była przedmiotem ich badania, ale także, na co trafnie zwrócił uwagę Sąd Rejonowy w pisemnych motywach skarżonego orzeczenia, biegli wydali swoje opinie również w oparciu o badania przedmiotowe wnioskodawcy i uzyskany od niego wywiad. Powyższe oznacza, że wbrew wywodom apelacji, Sąd Rejonowy słusznie przyjął, że informacje na temat funkcjonowania wnioskodawcy w życiu codziennym były analizowane przez biegłych.

Jednocześnie należy podkreślić, że Sąd Rejonowy celnie argumentował, że dowód z opinii biegłego z uwagi na wiadomości specjalne, jakie są przy nim wymagane, jest dowodem tego rodzaju, że nie może być zastąpiony inną czynnością dowodową, np. przesłuchaniem świadka. Należy jedynie uzupełniająco dodać, że o ile świadek w składanych zeznaniach ma zakomunikować swoje spostrzeżenia dotyczące okoliczności faktycznych, o tyle biegły ma poddać te okoliczności ocenie z perspektywy fachowej wiedzy, w której jest specjalistą. Zdyskwalifikowanie w całości lub w części albo zweryfikowanie wywodów opinii biegłego nie może być dokonane bez posłużenia się wiedzą specjalistyczną. Wnioskowany dowód z zeznań świadków należało uznać za nieprzydatny dla ustalenia wskazanych okoliczności, gdyż wykazanie ich wymagało bezwzględnie wiedzy specjalnej, której Sąd nie może czerpać z innych źródeł niż opinie biegłych z danej dziedziny. Tym samym wskazany dowód z zeznań świadków nie mógłby, ani obiektywnie stanowić podstawy ustaleń w sprawie, ani podważać opinii biegłych jako niemiarodajny. Sąd I instancji słusznie zatem pominął wniosek dowodowy pełnomocnika wnioskodawcy na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 i 5 k.p.c., jako nieprzydatny dla wykazania danego faktu i zmierzający jedynie do przedłużenia postępowania. Tym niemniej w realiach badanej sprawy w analizowanym aktualnie zakresie istotne jest to, że wnioskodawca, o czym wspomniano wyżej, został przedmiotowo przebadany przez biegłych i że w wywiadzie podał biegłym informacje w jaki sposób funkcjonuje w życiu codziennym, a informacje te były przedmiotem analizy biegłych. Zauważyć należy, że biegli bezpośrednio odnieśli się do rozpoznanych u wnioskodawcy schorzeń i szczegółowo, spójnie oraz logicznie przedstawili wnioski końcowe, a ponadto biegli odnieśli się również do kwestii konieczności pomocy innych osób, stwierdzając zgodnie, że wnioskodawca takiej pomocy nie wymaga, przy czym opierali się w tym zakresie na definicji ustawowej oraz na bezpośrednim badaniu wnioskodawcy, a także na udostępnionej dokumentacji medycznej. Jednocześnie z opinii biegłych z zakresu neurologii, psychiatrii i medycyny pracy wynika, że uwzględnili oni to, że ze względu na stan zdrowia wnioskodawca jest zdolny do pracy na otwartym rynku pracy, z ograniczeniami w

zatrudnieniu w związku z padaczką, gdyż w jego przypadku przeciwwskazana jest ciężka praca fizyczna, na wysokości, przy maszynach w ruchu, pracy nocnej, prowadzenia pojazdów mechanicznych, pracy przy otwartym źródle ognia, prądu.

Wobec powyższego, wbrew zarzutom apelacji, wnioskodawca nie spełnia przesłanek kwalifikujących go do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wymagających czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Zdaniem Sądu Okręgowego także drugi zarzut apelacyjny dotyczący naruszenia przepisu art. 233 §1 k.p.c. poprzez bezzasadne ustalenie faktów, że wnioskodawca legitymuje się jedynie lekkim stopniem niepełnosprawności w sytuacji, gdy - zdaniem apelanta - padaczka, obniżenie koncentracji uwagi czy wzmożona męczliwość oraz zaburzenia funkcji poznawczych wyłączają wnioskodawcę jako osobę mogącą podjąć zatrudnienie w ramach otwartego rynku pracy, okazał się w całości bezzasadny. Argumentacja skarżącego przytoczona w uzasadnieniu apelacji, według Sądu Okręgowego, jest tylko subiektywnym stanowiskiem wnioskodawcy, że okoliczności dotyczące jego stanu zdrowia wyglądały inaczej. Wnioskodawca w istocie kontestował jedynie treść opinii biegłych wdając się w bezzasadną polemikę z jednoznacznymi wnioskami wyciągniętymi i należycie uzasadnionymi przez biegłych w ich opiniach. Twierdzenia apelanta sprowadzają się do zaprezentowania własnej interpretacji dowodów, a jako taki nie może się ostać. W szczególności Sąd II instancji zważył, że zgodnie z opinią biegłego neuropsychologa L. S., na którą wprost powołuje się skarżący w uzasadnieniu swojej apelacji, faktycznie wynik przeprowadzonych testów przez tego biegłego wskazał u wnioskodawcy na osłabienie bezpośredniej pamięci wzrokowej i koncentracji uwagi, spowolnienie psychoruchowe, osłabioną plastyczność procesów intelektualnych, osłabioną orientację na płaszczyźnie, wzmożoną męczliwość, cechy obniżonego krytycyzmu, lecz jednocześnie biegły neuropsycholog L. S. w złożonej przez siebie opinii jednoznacznie i kategorycznie stwierdził, że zmiany te wskazują na zmiany organiczne o.u.n. na poziomie łagodnych zmian zaburzeń poznawczych, a w końcowych wnioskach stanowczo wskazał, że wnioskodawca jest na tyle sprawny psychologicznie, że nie wymaga pomocy innych osób w codziennych czynnościach, a także, że występujące choroby co prawda zakłócają jego funkcjonowanie, powodują ograniczenia, jednak nie jest to stopień zaburzeń, który pozwala zakwalifikować go do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Skarżący wykazał się zatem nader wybiórczą i subiektywną optyką, skoro w apelacji zostały przytoczone jedynie niektóre kwestie, wyrwane z kontekstu, spośród wymienionych w opinii biegłego neuropsychologa, o treści dla strony apelującej korzystnej. Jest to potraktowanie zebranego w sprawie materiału dowodowego w sposób fragmentaryczny, to jest z pominięciem pozostałego - niewygodnego lub nieodpowiadającego wersji przedstawionej przez wnioskodawcę. Fragmentaryczna ocena materiału nie może zaś dać pełnego obrazu zaistniałych okoliczności. Argumenty przywołane przez autora apelacji żadną miarą nie mogą zatem przekonywać co do tego, że dowody, które stanowiły dla Sądu I instancji podstawę ustaleń faktycznych ocenione zostały w wadliwy sposób i obarczone były takimi mankamentami o jakich mowa w uzasadnieniu apelacji.

W efekcie powyższych rozważań Sąd II instancji stwierdził, że na podstawie prawidłowo poczynionych ustaleń faktycznych, Sąd Rejonowy właściwie określił ich konsekwencje prawne i w powyższym zakresie w sposób jasny, logiczny i przekonujący uzasadnił swoje rozstrzygnięcie. Wyrok Sądu Rejonowego w pełni zatem odpowiada prawu.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację, jako bezzasadną.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy za pośrednictwem PI

A.P.